నాకూ ఓ మనసుంది

శ్రీ వాడపల్లి విజయ భాస్కర రామారావు

పన్నెండింటికైనా ఆఫీసుకు వెళ్లకపోతే ఆఫీసర్‌తో గసాలా తప్పదు. రైలేమిటి, ఇంత మెల్లగా వెళుతోంది ?

—వాచీముళ్ళు చూస్తుండగానే జరిగిపోయి పదిన్నర చూపిస్తున్నాయి. జేబులో సిగరెట్లు చాలా సేపటి క్రిందే అయిపోయాయి.

రైలు ఆగిపోయింది.

"కాస్త దిగి కనుక్కునివస్తా, సామానుమీద ఓ కన్ను ఉంచండీ" — కళ్లజోడు అమ్మాయితో చెప్పి రాళ్లమీదకు దిగి గార్డుపెట్టె వరకూ నడిచాను.

"ఇంజన్ ఫెయిల్ అయింది. వాల్తేరునుండి మరోటి రావాలి."

"అతి దగ్గరఉన్న స్టేషన్ కోరుకోండ. మనిషిని పంపుతారా?" నా ఆత్రం గార్డును నావైపు పరీక్షగా చూసేటట్టు చేసింది.

"మీరు కంగారు పడకండి మాష్టారూ, మాపద్ధతులు మాకున్నయ్. మరో రెండు గంటల్లో ఇంజన్ వస్తుంది." — గార్డు గొంతులో కొంత విసుగూ, కించిత్ వైరాగ్యమూ వినిపించాయి.

ఓ లెవెల్ క్రాసింగ్‌మీద ఆగిపోయింది హౌరా-హైదరాబాద్ ఎక్స్‌ప్రెస్.

రెండు గంటలు.

అంటే వాల్తేర్ వెళ్లేసరికి, పదిన్నర — ఇంజన్ రావడానికి రెండుగంటలూ, వచ్చి వాల్తేర్ వెళ్లడానికి మరో గంటా వెరశి మధ్యాహ్నం రెండయేటట్టుంది.

గొంతుతడి ఆరిపోయింది.

దూరంగా మర్రిచెట్టూ, ఎదురుగా నుయ్యీ కనపడుతున్నాయి.

కంపార్టుమెంటు దగ్గరకెళ్ళి కాసేపు తిరిగొస్తానన్నమాటని రెండుగంటల వార్తకి జోడించి చెప్పి మర్రిచెట్టు నీడవైపు నడిచాను.

నూతిదగ్గర తాటాకు 'రేక' తో నీళ్ళు తోడుకుని మొహం కడుక్కున్నాను. చెట్టుక్రింద పాకలో టీ దుకాణం కనపడింది.

"మంచి టీ చెయ్ !" దుకాణం ఆసామీకి చెప్పి రుమాలుతో ముఖం తుడుచుకున్నాను.

గాజుగ్లాసులో జర్మన్ సిల్వర్ చెంచా గటగట లాడిస్తూ, "బండి ఆగిపోనాదేటి బాఁవూ!" టీకొట్టుయజమాని పలకరించాడు.

"ఆఁ!" — దూరాన్న లేస్తున్న గోడలవైపు చూస్తూ పరాకుగా జవాబు చెప్పాను. నాతోపాటు అతనూ గోడలవైపు చూశాడు.

"ఆగిపోద్ది బాఁవూ, ఆగిపోద్ది. మనం ఆగాలనుకుంటే ఆగదు."

అతని మాటలలోని దైన్యం నా గుండెల్లో గుచ్చుకుంది.

"ఎందుకలా అంటున్నావ్ ?" అప్రయత్నంగా అడిగాను.

అతని సమాధానం మొదలైంది మొదలు దూరంగా ఇంజన్ కూత వినేంతవరకూ మంత్రముగ్ధుడిలా అతనివల్లా పవ విన్నాను.

ఆ వృత్తాంతం అతని భాషలో అతను చెప్పినంతశక్తివంతంగా చెప్పగలగడం అసాధ్యమని నా నమ్మకం. అతని ఆక్రందనా, ఆవేదనా అర్థంచేసుకోగలిగినందుకు ఇంకోళ్ళకి చెప్పకపోతే నాదీ ఓ బతుకేనా ? మనసున్న మనిషి చెప్పకుండా ఉండలేని కటిక కన్నీటి వ్యథ.

* * *

దురగాలమ్మ గుడిసుట్టూ పదిచ్చన సేస్తంది రెండు సేతుల్తో కోడిపెట్ట నొట్టుకుని గైరమ్మ. ఈరాసావీ సేత్తన్నాడు కొడవలొట్టుకుని. మూడు సుట్లయినాక దురగాలమ్మ దెగ్గిర దండాలెట్టారిద్దరూ.

"దురగాలమ్మతల్లీ, నా సంటోణ్ణెలా సూత్తావో !" మైమరిసిపోనట్టు మొగవెట్టేసిందిల్లాలు.

ఓసిటంసూసి 'హుఁవు" అన్నాడీరాసావి.

"రాయే పెట్టనెట్టుకో !" అన్నాడు మరోసిటంసూసి.

కోపవ్వైపోనాది గైరమ్మ. మొగం దురగాలమ్మకేసి తిప్పేసిండు ఈరాసాఁవి.

సేతులెత్తి పెట్టను దురగాలమ్మకు సూపించుకుంది

జిగీని మెరుస్తున్న కొడవలి కాసాకపాలీ, పెట్టమెడకాసాకపాలీ సూసి కరకరలాడించేసేడీరాసాఁవి.

సేతులెత్తి దండాలెట్టారిద్దరూ.

—బుల్లిగాడు మాత్రం సోద్దెంగా గిలగిల కొట్టుకుంటున్న మొండెం ఏపు సూత్తన్నాడు.

బొట్టెణ్ణెత్తుకుంది గైరమ్మ.

ఎనిమిదేళ్లొచ్చినా ముచ్చటగా నోరు మెదపనేడు బులిగాడు. ఆడంటే దానికిపేనం. ఎవరూ సూడకుంటా ఎత్తుకుని ముద్దులోడుతాది.

బొట్టిడికి మాయదారి రోగం ముంచేసి రెండేళ్లైపోనాది. మాటొడిపోయిందన్నాడు వొయిజ్జుడు. మాటేకాదు నడిపోత. గొంతూ పెడిపోనాది. గుటక పడక తికమడొడిపోతాడు. నోట్లో ఏం బెట్టుకున్నా కిందకి సగం కారిపోతాది. పిడికిడు మెతుకులూ, బుక్కెడు గంజీ ఆడికెట్టడానికి గంటొడతాది. ఆడికోసం కొడుకో కొడుకో అని గిలగిల్లాడుతాది గైరమ్మ.

ఈరాసాఁవికి ఏదో పరాకు, మనసులో ఏదోసిరాకు. గైరమ్మను సూత్తే మతిపోతాది. సేవఁవెట్టినట్టు బుల్లిగాడికి సుస్తీసేసిన రెంజెల్లు తిరక్కుండానే టపీటపీమనిపోనారు మల్లమ్మా, నాగులమ్మా.

మంచఁ వెక్కపోనేదు గాని కునుకెట్టడం మానీసింది గైరమ్మకి. గైరమ్మకి అండ తాటాకులింటి నూకాలు. శోకాలెడుతూ ఎఱ్ఱసెరువుత్తర గట్టునున్న ఏపసెట్టుమీది దెయ్యం బిడ్డల గొంతు నులిమిందని పూనకంలో సెప్పింది.

నూకాలికి గడిగడీకి పూనకం వొత్తానే ఉంటాది.

ఏపసెట్టుమీది దెయ్యం ఈరాసాఁవి కొనుక్కున్న గుడిసిలోని కన్నెపడుసు గైరి. గైరికి ఈరాసాఁవంటే పేనం అని సెబుతుంటాది నూకాలు.

గైరమ్మలో గైరి పోలికలు సూసుకోడం నేర్చుకున్నా డీరాసాఁవి. గైరి సావెనకాల నిజం నూకాలు పూనకంలో ఓనాడు పొక్కిపోనాది.

అయ్యాలాదివోరం. ఐదేళ్ల మల్లమ్మెలిపోనాది సారగానికి. గడపమ్మీద సోకాలెడుతున్న నూకాలు నేచి నుంచుంది. కళ్లు సింత నిప్పుల్లా కణకణలాడిపోతున్నాయ్.

నీ సిగదరగా, గైరీ, నీకు నేకపోతే నేకపోయె. ఎవడికేది అనుబోగమో. పట్నఁవెల్లిపోయినోడు ఎల్లేపోనాడు. ఆడిమీద మనసు సంపుకోనేక దీని బొట్టిని పొట్టనెట్టుకుంటావటే! నీ జిమ్మడ! గైరమ్మనాంటి మనసుందే? ఏనాడైనా నీమీద ఏటైనా అనుకుందా? ఈరాసాఁవి నీకేటి దోహం సేసినాడనీ, కచ్చవేసుకుంటున్నావ్! కులికి నన్నాళ్లు కులికేవ్! నీ పేనం తీసుకోనన్నాడటే ఈరాసాఁవి. నంజకానా, గైరమ్మ వుసురు నీకు తగలకుండుంటాదా? దయ్యమై సాదిస్తావటే, నీ సిగదరగా!"

నూకాల మాటవిని మాఁవిడి తోటలోకి జారిపోనాడు ఈరాసాఁవి. శివాలెత్తిన అమ్మోర్లా నాలిక సాపుతున్న నూకాలేపు సూసి దిక్కు తోచనేదు గైరమ్మకి.

"నానేటి సేతున్రోయ్ బగమంతుడా, ఈ గైరెవర్తిరోయ్-దెయ్యం దెబ్బతినీసేవ్ కూతురోయ్!"

తల్లికాసి సూస్తూండిపోనాడు బుల్లోడు. రెండు కన్నీటి బొట్లు ఆడి నోటమ్మటొచ్చే చొంగతో కలిసిపోనాయ్.

మరో నెల తిరగనేదు. నాగులమ్మకి ఒల్లమాలిన సలపరం. ఒళ్లు మరిగిపోనాది. మూసిన కన్నెత్తనేదు. చెల్లిమల్లెమ్మ ఎఱ్ఱి సూపు సూత్తండగా గూడేపు తిరిగిపోయిన నాగులమ్మకు అపస్మారం ఒచ్చి ఒళ్లు అంపరమెత్తేటట్టు గావుకేక లెట్టేసినాది. ఒంటిమీద ఒడ్లగింజేస్తే పేలగింజవుతోంది.

"ఓలమ్మో! నాగులికి పాము కరిసేసిందోలమ్మో!" అని కెవ్వున కేకేసి కళ్లు మూసేసుకుంది.

ఈరాసాఁవి కొక్కపాలి తెలివి తెల్లారిపోనాది. సైకి లేసుకుని యిజీనారం లగెత్తుకెళ్లాడు డాట్రు దెగ్గిరికి.

కారేసు కొచ్చేడు సంజీవి డాట్రు. ఎనక కంపోండ్రూ ఉన్నాడు. బాసలో ఏదేదో అన్నాడు. సూదిమందు లిచ్చాడు. మూడు గంటల సేపు బొట్టికాడే కూకున్నాడు. గైరమ్మకి ఒక సిటం ఊపిరాడనేదు. ఇటు డాట్రు సేవ, అటు బొట్టి సేవ.

పొద్దుకూకులా కూకున్న డాట్రు నాగులమ్మమీద గుడ్డకప్పి మరీ ఎల్లిపోనాడు, ఆ రేత్తిరికి మల్లొచ్చింది నూకాలికి పూనకం. ఊరంతా అట్టుడికిపోనాది.

"అవునేగైరీ, నీకేటి పోయికాలవంటే, ఆడికాడికి పోయుంటే నిన్నెవడడుగునే, నంజకా, ఆడి నాబిడ్డల్ని పొట్టనెట్టుకుంటావటే-

ఆడు నీ బిడ్డని సంపుకోమన్నాడంటే, ఆడికరమాన్నాడెల్లిపోనాడు. కులికిన గుడిసేటేవి ఆడితో సెప్పొద్దూ పీకలమీద కొచ్చిందని, యిజీ నారానినే ఈడనే ఏళ్లా, గెడ్డలా ఎల్లి సెప్పనేకపోనావా? ఇదేంటిదే, ఇలా అందర్నీ పొట్టనెట్టుకుంటావులే, ఆ మూగనాయాలు ఆణ్ణి తీసుకుపోరాదలే, నోరునేక పడున్నాడు, రతనంవంటి బొట్టి, దీన్నెత్తుకుపోయేవే, నీ సిగదరగా!''

ఆకాసంనోకి సూత్తుండిపోనాధి గౌరమ్మ.

ఈరాసాఁవి కంటతడి ఇగిరిపోనాది.

గౌరమ్మలో గౌరినిసూసుకునే ఈరాసాఁవి నూకాల పూనకం లోని పేలాపన విని గౌరిమీద మనసులో పేదు నింపుకున్నాడు.

పూనకఁ విడిసేసిన తరువాత తనకు తెలిసిందంతా గౌరమ్మకి సెప్పేసింది నూకాలు.

—ఈరాసాఁవిమీద రంగైపోయింది గౌరి. ఉన్నట్టుండి ఈరా సాఁవి యిజీనారాం ఎల్లిపోనాడు ఫేట్రీలో పన్జెయ్యడానికి. అంతే మరి రానేదు. ఆడికోసం సూసి సూసి రెండెల్లెల్లినాక నూతులోడి పోనాది గౌరి. నీళ్లమింగేసింది నంజ కడుపుబ్బి పోనాదన్నారందరూ. గౌరి తల్లెప్పుడో పోనాది. తండి మంచవొట్టిపోయి గుటుక్కు మన్నాడు. గౌరి తమ్ముడు కొంపమ్మేసుకుని పట్నం ఎల్లిపోనాడు. ఈరాసాఁవీ కొంపకొనుక్కుని నిన్ను కట్టుకున్నాడు.

ఈ మాట విన్నాక మరి ఆడితో నిద్దర సెయ్యనేదు గౌరమ్మ.

నూకాలికీ బాదగానే ఉండేది గౌరమ్మ ఒరస. సోకాలెడుతూనే ఉండీది గడపమీద కూకుని. గౌరిని సేపనాకారాలెడుతూ.

"గుడిసెట్ నంజా, నీ జివానికుసూరుమంటూ ఇద్దరు బొట్టెల్నీ నీ కర్పించి ఆ రోగిష్టెదవకోసం పేనాలెడుతుందే బొట్టి, గౌరమ్మ. కంటికిక్కుమకు నేదు. నీ కచ్చ తీరుసుకోడానికి ఆ బుల్లోడి నాదిలీసేవ్ గదే, మరి గౌరమ్మకి సుకంనేదా?"

—ఎండ బడొచ్చిన బుల్లోడీ మాటలిన్నాడనీ; ఆడికొక మన సుందనీ తెలుసుకోలేక పోనారెవరూ.

—ఇది చెవినబడ్డ గౌరమ్మ తోక తొక్కిన తాచులా లేచింది.

"బుల్లోడినడకప్పా! ఆడికరమ, నా కంటంవో పేవపుండగా ఆడి కేనోటూ సెయ్యను. —ఆడే నాకన్నీ. బొట్టెడి మీది మమకా రంతో ఈరాసాఁవి కళ్లల్లో నీళ్లు నిండేయ్.

— నూకాలప్ప సెప్పింది నిజం. దీని సిగదరగ తనమీద

ఆంధ్రుల అభిమాన దిన పత్రిక

ఆంధ్రపత్రిక

ఇప్పుడు ఎన్నో సరికొత్త శీర్షికలతో వెలవడుతోంది.

విడి ప్రతి వెల 25 పైసలు

..........................చందా వివరాల..........................

సంవత్సరమునకు	ఏజెంటు ద్వారా	రు 88-00	పోస్టుద్వారా	రు 95-20
ఆరు మాసములకు	,,	రు. 44-00	,,	రు 47-40
3 మాసములకు	,,	రు. 22-50	,,	రు. 24-30
1 మాసమునకు	,,	రు 7-50	,,	రు 8-10

కచ్చకొద్దీ గ్రైరమ్మనీ బొట్టిల్నీ సతాయించి సంపుతోంది. పిల్లల్ని తినేసింది. తనేనేటి తెలివి తక్కువోడు !

అర్ధరేత్తిరి మెరుపులాంటాలోసనొచ్చి దిష్టిప మంతంమీద లేచికూకున్నాడీరాసావి.

"ఒలేయ్ !"

బొంతమీదనుంచే అడిగింది కునుకు పరిసిపోయిన గ్రైరమ్మ 'ఏటిమాఁవా ?'

'ఇక దీని ఆట కట్టించేత్తా, పద రేపే ఏఁదాం కొత్తాల్పి. ఆత వయిజ్జ్యుని కాడికి. దీని పని పట్టించేత్తా. పడవటింటి పాలా హూర్సివ బావతు షూడొంధలూ బట్టుకెళదాం."

–బుల్లోడికి ఒయిజ్జుడంటే కారుమీదొచ్చిన డాక్టేగేపకం.

మాట పదార్లుచ్చుకున్నాడు పంతులు. కరుసులైవాయి మరో ఒంద. నాలుగురోజులైపోనాక ఒయిజ్జుమైపోనాది ఇంటికెల్లి పొమ్మన్నాడు.

గ్రైరమ్మ కొండందుకుంది. పీడ ఇరగడైతే బుల్లిగాడికి మామూలు మాట రావొచ్చు. బుల్లిగాణ్ణి మేట్టరు కాడెట్టాల కొత్తాల్పిలో బయల్దేరేముందర పలకా పుల్లకొంది. కుసింత దూరం ఒచ్చినాక యాదస్తొచ్చి ఎనక్కెల్లి ఓ పెట్టెడు పుల్లలుకొంది. ఓ రెండు కమీజులూ, రెండు సెడ్డీలు కొంది. బగమంతు డిచ్చిన కాడికి బొట్టిడికేనోట్లూ నేకుండా సూసుకోవాల.

అబ్బ ! ఇక గ్రైరి పోరొదిలినట్టే –

ఈరాసావి దోవలో టీకొట్టుకాడ టిపినూకాపీ ఇప్పించినాడు గ్రైరమ్మకి. స్కాలోజులికి తృప్తిగా ఇంత తిన్నాడు. సిలిపిగా మెరుస్తున్న కళ్లతో గ్రైరమ్మకేసి సూసినవ్వేడు. గ్రైరమ్మ బొట్టిడికేసి సూసింది.

–'అమ్మా', గ్రైరమ్మకి మాత్తరం తెలిసేబాసలో అడిగాడో వాడు.

"ఏట్రాబుల్లీ !"

"మరేంనేదే, మనింటోనూ ఓ బుల్లెమ్ముంటే ఎంత బావుంటాదే," నూకాలప్ప బొట్టిగూనంత కడుపుతో ఒచ్చి వోరఁ వెల్లకుండా బిత్తరెత్తుకుంది.

విట్టూట్సి ఆడి తల నిమిరింది గ్రైరమ్మ.

ఆమె సారానికి అరదం తెలుసుకోనేకపోనాడు బుల్లోడు.

గ్రైరమ్మ కా ఆలోసనొచ్చినప్పుడల్లా బుల్లోడివి గుండెకద్దుకుంటుంది.

– రైలుపట్టాలపక్కబడి నడుస్తున్నారు ముగ్గురూ ! ఈరాసావి సేత్తో టంకుపెట్టి మునకాలకర్రా. గ్రైరమ్మసేతిలో సంచీ. బుల్లోడు మెల్లగా నడిసొస్తున్నాడెనకాల.

తుప్పెనకాల కెల్లింది గ్రైరమ్మ.

ఇదిగో ఈ భూతఁవే లగెత్తుకొచ్చింది. ఓసిటంలో అంతా జరిగిపోనాది. బుల్లోడు రెయిలుకింద కెలిపోనాడు. తలకి తలా, మొండేనికి మొండెఁవూ. బండి ఆపనైనా అపనేదుబాఁవూ.

– బావురు మన్నాడు టీకొట్టుమనిషి.

చెమటలు కక్కుకుంటూ వచ్చాడు మరో మనిషి. దూరాన్న లైను దగ్గరే కడుతున్న గోడల దగ్గిర్నించి. మన్ను కుమ్మిన కాళ్ళు నూతి దగ్గర కడుక్కుని మళ్లీ వచ్చాడు కొట్లోకి.

"ఈరాసావీ ! ఓ రెండు పుణుకులెట్టు !"

ఆశ్చర్యంగా తలెత్తి చూశాను.

పుణుకులు ప్లేట్లో పట్టుకుని ఓ మూలకెళ్లి తింటున్నాడు మన్నుకుమ్ముతూ వచ్చిన పనివాడు.

కొంచెం తటపటాయించి మళ్లీ ప్రారంభించాడు ఈరాసావి.

"అసలు గోరం తమరింకా ఇననేదుబాఁవూ; మీరు. గ్రైరమ్మ మతి పోయినట్టయిపోనాది. అదే రేత్తిరీడనే ఒచ్చి గూడ్సుకింద పడిపోనాది...నాకు ఇక కొంపెందుకు బావూ ! అన్నీ ఒదిలీసుకున్నా. ఈ కొట్టు కొనుక్కుని, నా గ్రైరమ్మనీ, నా బుల్లోణ్ణీ సూసుకుంటూ కూకుంటున్నా, పొద్దుగూకులా ! అదిగో పేరంటాలు గుడి లేచిపోతోంది."

కళ్లొత్తుకుంటూ "వీరాస్వామీ, నీకు భగవంతుడే అన్యాయం చేశాడు" అన్నా. కరుణార్తుడికి నిస్సహాయి చూపించే మొండి చెయ్యిలాంటి శుష్క ప్రియం, ఊరడింపుమాట

అవసరానికి ఆగని రైలు, నా అవసరం దాటాక బద్ధకంగా ఆవులించి కదిలింది.